

Dezinformace na Facebooku

24. 10. – 6. 11. 2022

»Pro vládu jsou čeští občané na posledním místě.«

»Rusko se na Ukrajině brání proti agresivitě Západu. My chceme mír!«

»Západ je v úpadku. Silné Rusko zvítězí!«

»Lidé jsou zoufalí. Žijeme v totalitě. Společnost se musí probudit!«

Shrnutí

Na přelomu září a října jsme zaznamenali na sledovaných skupinách postupný **mírný ústup od volání po svržení vlády P. Fialy** k dlouhodobě přítomné otevřené kritice vládních kroků a obvinění z vlastizrady, rozkladu české společnosti a jednoznačnému programovému upřednostňování Ukrajinců před zájmy vlastních občanů. *[Call to action není možné dlouhodobě kontinuálně udržovat, může se ovšem kdykoli navrátit zpět, a je možné, že k tomu dojde v čase před následující demonstrací. Alternativně je možný přesun svolávacích aktivit na jiné kanály mimo facebookové skupiny.]*

V tomto období pozorujeme nadměru **silnou shodu hlavních narativů v ruském informačním prostředí** (na zpravodajských webech a sociálních sítích) s těmi, které se nejsilněji prosazovaly na českých facebookových dezinformačních skupinách. Čeští dezinformátoři nyní už **explicitně podporují Rusko a přebírají téměř doslovně lživé narativy ruské propagandy** o probíhajícím válečném konfliktu. *[Jedná se tak o významný posun od počátku únorové ruské invaze, kdy se česká dezinformační scéna několik měsíců držela zpátky a Rusko zmiňovala spíše nepřímou.]* Na českém Facebooku sledujeme sice přesvědčení, že Rusko na Ukrajině úspěšně postupuje a vítězí, oproti ruskému informačnímu prostředí se zde ale neprosazují konkrétní informace o útocích na ukrajinskou kritickou infrastrukturu.

Rusko-ukrajinský válečný konflikt byl v daném období **všudypřítomným tématem** dezinformačních skupin, doplněný a silně navázaný na domácí politickou situaci. Do pozadí ustupují narativy týkající se COVID-19 či další tradičnější narativy zaměřené proti EU, Green Deal či LGBT+. V nových souvislostech a za pomoci aktuálních událostí **jsou podporovány hlubší související narativy o dekadenci Západu**, jeho ekonomickém i kulturním **úpadku a blížícím se konci jeho světové nadvlády**. Na druhé straně je **vyzdvihováno Rusko** a je prezentováno **jako morální i faktický vítěz** války na Ukrajině, **nositel míru, prosperity a hodnot**, které je třeba následovat.

Hlavní narativy

Odrážky uvádějí přesné citace příkladů daného narativu. V odstavci pod příspěvkem je shrnutí narativu, hranaté závorky značí interpretaci analytika. V následující části se nachází porovnání s děním v ruském informačním prostředí. V příloze č. 2 jsou vloženy ilustrativní příklady příspěvků.

Narativ 1

Fialova vláda nás vede cíleně ke katastrofě. Je především proukrajinská, pod vlivem a ve službách Západu. Podporou uprchlíků a dodávkami zbraní Ukrajině nás okrádá, naši občané jsou pro ni na posledním místě.

- Další migrační vlnu nezvládneme. Vláda nás podporou uprchlíků okrádá.
- Naše vláda se chová vlastizrádně. Posíláním zbraní na Ukrajinu jsme proti sobě i Ukrajincům. Podporujeme válku.
- Vláda vede ČR cíleně ke katastrofě, nestará se o vlastní občany.
- Nynější vláda Petra Fialy ničí náš stát a je vazalem Ukrajiny a Západu. Zájmy svých občanů má na posledním místě a zatahuje nás do války, kterou nechceme. Je proto nutné se spojit a pokračovat v boji proti ní.
- Toto není naše válka. Za všechno může válka na Ukrajině. Již nechceme podporovat válku a Ukrajince.

Komentář

V daném období sledujeme mírný ústup od volání po svržení vlády. Narativ se od jasných výzev k akci (účasti na demonstracích) a fyzickému zakročení vrací k otevřené kritice. Vláda je opět označována za vlastizrádnou, hájící především zájmy Ukrajinců a nemyslíci na české občany. (Obr. 1) Prohlášení, že vlastní občané jsou pro vládu na posledním místě, je přímým opakem programových prohlášení svolavatelů demonstrací Česká republika na 1. místě. *[Projevuje se tedy kontrast mezi my, tj. naše komunita včetně svolavatelů demonstrací, kteří se zajímáme o běžné občany, a oni, tj. vláda, cizí a hájící cizí zájmy. Potenciál pro znovuzahájení svolávání do akce se nevytratil, ba naopak může jít o nutný oddech před novým silným nástupem a pověstné ticho před bouří. Další demonstrace jsou plánované a jejich organizátoři vědí, že se svým potenciálním publikem musí dynamicky pracovat. Alternativně může jít o přesun části aktivnější komunity na jiné komunikační kanály.]*

Ruské informační prostředí

Na sledovaných ruských webech a sociálních sítích se nadále silně šíří narativy jednoznačně zaměřené proti západním vládám a zpochybňující funkčnost západních liberálně-demokratických systémů, které jsou označovány za skrytě fašistické. *[Zájmem ruské propagandy je cílit nejen na domácí publikum, kterému vykresluje správnost rozhodnutí ruské vlády oproti hlouposti a hodnotově vyprázdněnému Západu, ale prostřednictvím páté kolony působit i na zahraniční publikum a podryvat důvěru občanů západních států v demokratické zřízení a své vlády, které většinou ve válečném konfliktu podporují Ukrajinu.]*

Narativ 2

Válku rozpoutal Západ a jejich pohůnek Zelenskyj. Rusko muselo na Ukrajině zakročít, aby se ochránilo. Západ dodávkami zbraní brání spravedlivému a mírovému řešení, je agresivní. My chceme – stejně jako Rusko – mír!

- Válku na Ukrajině rozpoutal prezident Zelenskyj s pomocí Západu. Praví pacifisté chtějí mír, což však Západ nechce dopustit, a proto stále financuje dodávky zbraní.
- Válku vyvolalo USA a oni na válce vydělávají.
- Zločinné USA touží po jaderné válce, která má proběhnout v EU.
- NATO je agresivní a útočná aliance.
- Sami Židé odsuzují Zelenského. (Bývalý šéf izraelské tajné služby viní Zelenského rozpoutáním války a podporou fašismu).

Komentář

I nadále velmi silně pokračuje narativ, který jasně a otevřeně proklamuje vinu Západu na rusko-ukrajinském konfliktu. *[Čím dále v minulosti je započatí agresivní války Ruska proti Ukrajině, tím snazší je relativizovat tento fakt a šířit lži o tom, co se vlastně stalo. Čím horší je situace na bojišti pro ruské ozbrojené síly, tím větší je motivace ruské propagandy vynalézat a prosazovat takové příběhy, které vysvětlí jejich počínání. Logickým důsledkem je smyšlený příběh o nevyhnutelnosti zásahu ze strany Ruska proti plánované agresi nikoli slabé, malé a nesvéprávné Ukrajiny, ale zlé, zkázné a agresivní vojenské aliance (NATO) a pomýlenému Západu, kteří si na Rusko dlouhodobě brousí zuby. Nezbytnost a nevyhnutelnost jsou silná zaklínadla pro toto počínání, jsou v souladu se zásadami mezinárodního humanitárního práva, a v důsledku zobrazují Rusko jakožto aktéra, který správně a rychle vyhodnotil skryté hrozby a vzal věci do svých rukou, čímž započal jedinou správnou, iniciativní a dobře promyšlenou cestu.]* Leitmotivem příspěvků zůstává touha po míru stavěná do opozice k touze po válce, kterou Západ svým konáním neustále podporuje. (Obr. 2) *[Tento motiv je silný a prosazuje se dlouhodobě mimo jiné proto, že je ve své podstatě nenapadnutelný.]*

Ruské informační prostředí

I tento narativ se nadále silně vyskytuje v ruském informačním prostředí, a to ve smyslu výše uvedeného analytického komentáře. V českém i ruském prostředí je prezentován se srovnatelnou intenzitou a pomocí stejných argumentů i domnělých důkazů.

Narativ 3

Mocné a silné Rusko úspěšně pokračuje ve válce a zvítězí. Porážka Západu je neodvratná. Západ padne. Ukrajinci jsou fašisté a zločinci.

- Porážka Západu je nevyhnutelná. Putin musel zabránit „atlantizaci“ Ukrajiny. Rusko bude udržovat válku, jen dokud se EU ekonomicky nepoloží zlikvidováním ukrajinské energetické infrastruktury. Je to vůle milionů lidí – chtěli se konečně připojit k Rusku. Putin splnil, co slíbil – že je ochrání.
- Ukrajinci jsou fašisté a zločinci.
- Tuto válku dávno vyhrál Putin.

Komentář

Tento narativ přirozeně navazuje na ten předchozí. V českém prostředí se nyní – oproti prvním měsícům války – otevřeně hovoří o podpoře Ruska a o víře v jeho právo vést válku na Ukrajině (Obr. 3), jeho síle, jeho historickém údělu a víře v jeho vítězství (Obr. 4). Prosazuje se přímo i nepřímo nadšení pro ruskou kulturu, mentalitu, historii a tedy celospolečenské hodnoty, které jsou podle uživatelů ty správné a hodné následování. Do opozice je opět stavěn zkažený Západ, jehož konec nadvlády se neodvratně *[což je téměř prorocky předpovídáno]* blíží ke svému konci. *[Západní hodnoty jsou pokleslé, společnosti jsou založeny na nesvobodě a potlačování pravdivého výkladu skutečností. Zhmotněním nejhoršího úpadku je Ukrajina, kde vládnul fašismus za neustálé silné podpory Západu. Boj Ruska proti Ukrajině je tak přirozeným pokračováním Velké vlastenecké války, je to boj dobra proti zlu, ve kterém je Rusku dáno Bohem, aby zvítězilo, neboť bojuje na straně světla. Narativ tedy nabývá i náboženských mytologických aspektů, které se v českém prostředí přirozeně otevřeně neprosazují, neboť nejsou naší kultuře vlastní, ale projevují se alespoň v podobě hodnotového zacílení a dichotomického rozdělení na dobro a zlo.]*

Ruské informační prostředí

Ruská propaganda v uplynulém týdnu velmi silně podporovala narativ o úpadku Západu a jeho blížícím se konci. *[Dlouhodobě se snaží prezentovat Západ jako slabý, hloupý a zcela závislý na Rusku a chce působit dojmem, že bez Ruska jakožto mocného a relevantního hráče to v žádném případě nepůjde.]* V daném období se v ruském informačním prostředí prosazovaly i nadále narativy o úspěších ruských ozbrojených sil. *[Z nedostatku jiných úspěchů se tyto zprávy nyní zaměřují především na ničení ukrajinské infrastruktury.]*

Narativ 4

Znovu jsou na pořadu dne politické procesy, jako v 50. letech. Lidé jsou zavíráni za svoje názory. Páchají sebevraždy. To je signál k probuzení společnosti.

- Vracíme se do 50. let. Soud s Patrikem Tušlem a Tomášem Černoorským [*správně zřejmě Čermákem – pozn. analytika*] je politickým procesem.
- Vláda uráží všechny své odpůrce a označuje je za proruské šváby.
- Sebevražda muže před Úřadem vlády je jasným signálem pro nás občany se probudit. Vláda se však tyto počátky nesouhlasu snaží všemi prostředky zastavit. Dochází zde i k politickým procesům.
- Fialova vláda má svou první oběť. Zastřelený před Úřadem vlády je novým českým Palachem.

Komentář

[Daný narativ je součástí širší kritiky vlády a celospolečenského systému. Zhmotňuje obavy a frustrace lidí, kteří v zoufalosti a zmatenosti ze světa, ve kterém žijí, mají tendenci hledat a nacházet různá vysvětlení pro situaci, ve které se jen těžko orientují. Viníkem je opět současná vláda, v horším případě celý systém, což znamená tendenci poklesu důvěry občanů ve státní instituce, jejich nezávislost a práci ve prospěch občanů a společnosti. Tento narativ má tedy rozkladný charakter a dále své čtenáře upevňuje v jejich přesvědčení o tom, kde je pravý důvod všech jejich problémů, stimuluje jejich obavy, nejistotu a nedůvěru v systém, ve kterém žijí. Tím opět potvrzuje a podporuje předešlý narativ, který nabízí naději na nápravu a návod, jak nápravu docílit.] (Obr. 5)

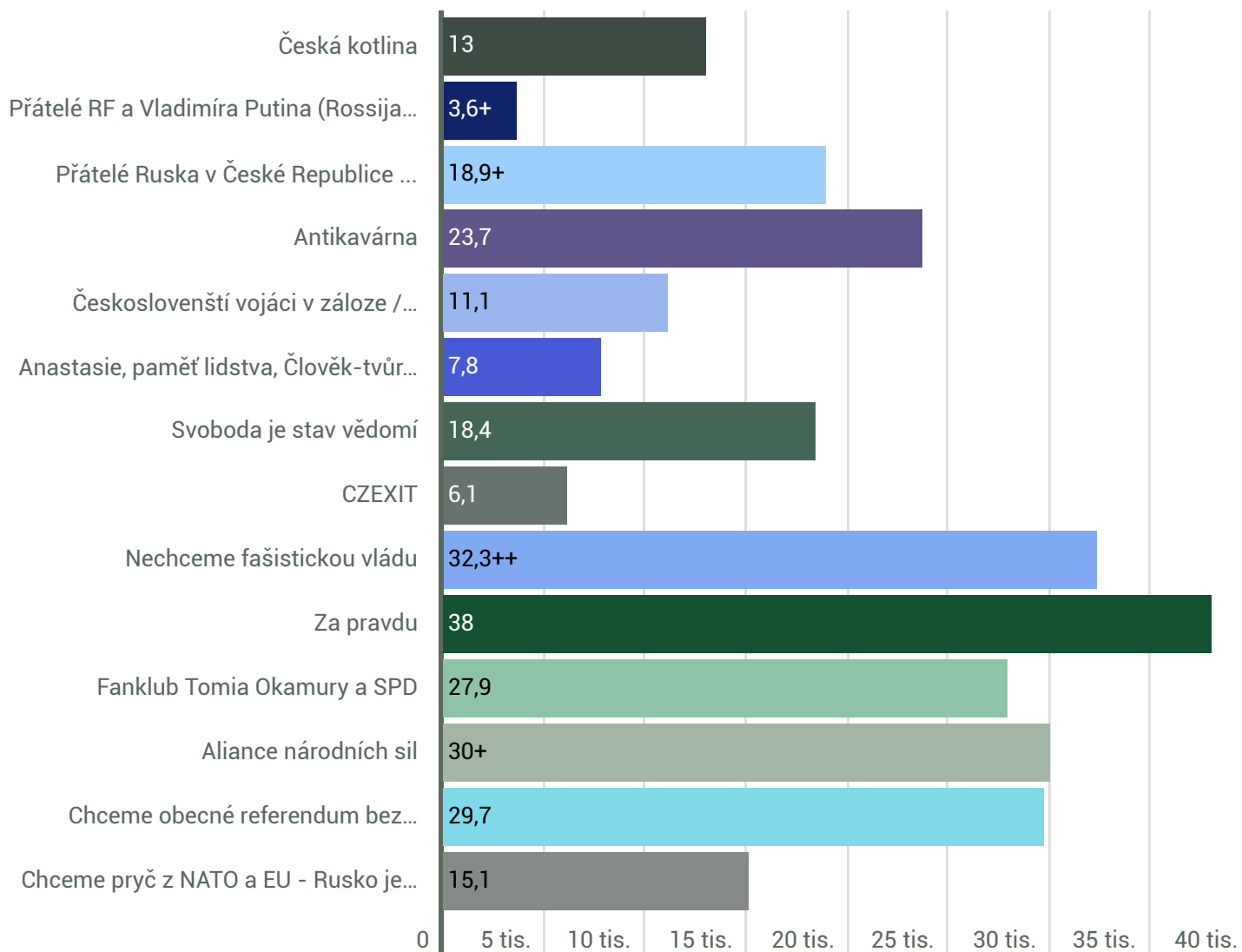
Ruské informační prostředí

I v tomto případě je v širší souvislosti třeba vidět navázanost na stavění Ruska jakožto vzoru právního státu s pravými hodnotami, místa, kde je svět ještě v pořádku, do kontrastu s upadajícím Západem, jeho hodnotami a společenským systémem. Tento narativ je hlubší a dlouhodobě představuje samozřejmou součást ruské propagandy. Je jedním z narativů určených jak pro ruské, tak pro zahraniční publikum a byl součástí zahraničního informačního působení již velmi dlouho před započítím válečného konfliktu na Ukrajině.

PŘÍLOHA Č. 1

Seznam monitorovaných skupin v období 24. 10. – 6. 11. 2022

Hodnoty u FB skupin reprezentují počty jejich členů v **tisících**, znaménko +/- ukazuje trend přibývání/ubývání členů skupiny.

*Dopad šířených dezinformací a ruské propagandy je širší než na členy monitorovaných skupin, protože velká část z nich sdílí tuto propagandu i na svých stránkách a dále ji šíří. Připravujeme přesnější metodiku výpočtu dopadu, ale pracovní konzervativní odhad jsou vyšší statisíce až nižší jednotky milionů osob.

PŘÍLOHA Č. 2

Ilustrativní příklady příspěvků

Obr. 1, Narativ 1

Anna Ctverakova sdílel(a) příspěvek.
4 hod · 🌐

Pavel Nezabodanej
23 hod · 🌐

My, Československo, nyní falešně Česko s.r.o.Ltd, nemáme vůči Ukrajině žádné povinnosti, žádné dohody, nic, co se děje je vlastizrada a okrádání našich občanů a majetku a podpora zabíjení, vše bude potrestáno!!

👍❤️ 726 76 komentářů 92 sdílení

My a oni. My – Češi, a oni – Ukrajinci. My – obyčejní občané, a oni – zlotřilá a zaprodaná vláda.

Obr. 2, Narativ 2

Jarek Harčarik sdílel(a) příspěvek.
25. říjen v 21:3 · 🌐

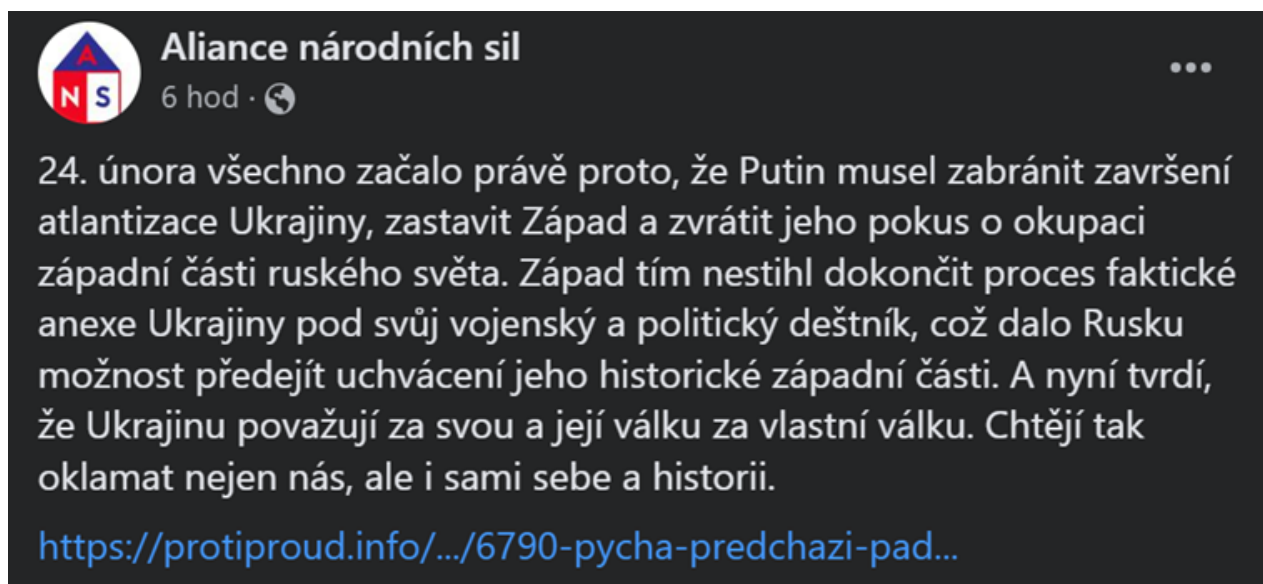
Robert Brezina
7. říjen v 20:0 · 🌐

SNAŽÍ SE NÁM NAMLUVIT, ŽE VÁLKU CHCE CELÝ SVĚT. NENÍ TO PRAVDA! LŽOU. ČÁST SVĚTA CHCE JEDNAT O MÍRU.

Kdo v rusko-ukrajinském konfliktu řinčí zbraněmi a kdo volá po míru? Kdo a proč důrazně varuje před eskalací a jaderným konfliktem? Jak vidí situaci Čína? Jak člen poradního výboru Kongresu USA? A je hlas Bruselu při vyzbrojování Ukrajiny skutečně jednotný?

Obyčejní občané, chytří lidé a Rusové – my všichni chceme mír.

Obr. 3, Narativ 3

Válku vyprovokoval Západ, Rusko se pouze brání.

Obr. 4, Narativ 3

Tuto válku už dávno jednoznačně vyhrál Putin.

Obr. 5, Narativ 4

Jiřina Vondroušová sdílel(a) příspěvek.
4 d · 🌐

My občané 2
5 d · 🌐

Dnes večer jsme byli zapálit svíčku za 74-letého pána, který se dnes před Úřadem vlády zastřelil.
Nadřízený policista přišel a řekl nám, že do hodiny musíme svíčky z pietního místa, kde k činu došlo, odstranit. Nenechala jsem se jeho rozkazy odradit, začala jsem vše natáčet. Policista odešel. Odcházeli jsme z místa s tím, že svíčky svítí na pietním místě, kde mají a ne na vzdáleném místě, které nám nařizují z pozice zneužití úřední moci.
Uvidíme, zda svíčky nechají na místě do rána.

👍👎 9 5 komentářů 4 sdílení

👍 To se mi líbí 💬 Okomentovat ➦ Sdílet

Nejlepší komentáře ▾

Napište veřejný komentář...
Stisknutím klávesy Enter svůj příspěvek zveřejníte.

Luboš Adamec
Ten policajt za to nemůže. Ten plní jen rozkaz.

Zoufalé činy zoufalé doby a nedůvěra v systém. Společnost čelící nejistotě a obavám z budoucnosti vykazuje silný potenciál k radikalizaci a obvinění systému jako takového ze selhání.